

Не потрібні спеціалізовані контролери процесів. Команди, як правило, добре знають свої бізнес-процеси, тому здатні планувати, керувати, контролювати, координувати і документувати окремі дії, що включаються в процеси. У більшості випадків відповідальність за ключові бізнес-процеси покладається на процес-менеджерів.

Система контролінгу передає в розпорядження команд відповідні інструменти та інформацію необхідну для самостійного керування бізнес-процесами. Ці інструменти мають бути простими, гнучкими, орієнтованими на ринок і користувачів, а також багатовимірними. Команди процесів одержують не тільки монетарну, а й немонетарну інформацію – показники, що характеризують кількість (обсяг), час, якість і технічні аспекти.

Література:

1. Концепция контроллинга: Управленческий учет. Система отчетности. Бюджетирование / Horvath&Partners; Пер.с нем. — М.: Альпина Бизнес Букс. — 269 с.
2. Тенденції розвитку контролінгу [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://uadoc.zavantag.com/text/16210/index-1.html>
3. Пушкар М. С., Пушкар Р. М. Контролінг — інформаційна підсистема стратегічного менеджменту: Моногр. — Тернопіль: Карт- бланш, 2004. — 370 с.
4. Семанюк В.З. Формування підсистеми стратегічного обліку в умовах ринкових відносин // Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць. Вип. 11 (114) / наук.ред. І.Г.Манцуров. – К., 2010. – С.59-64.

*Галицький Степан,
студент групи РКзм-51*

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВ ПИВОВАРНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Організація і методика обліку виробничих витрат значно залежить від організаційно-технологічних особливостей основного виробництва. Проаналізувавши технологію виробництва пива, ми встановили, що третина світового врожаю ячменю використовується для приготування пивоварного солоду. При виробництві світлих сортів пива використовують також рис або рисову січку і кукурудзу. Хміль містить різні смоли та ефірні масла, що і

надає пиву специфічних ароматичних і смакових якостей. Крім того, хміль підвищує стійкість пива завдяки вмісту антисептичних речовин. У складі пива вода займає 80-90 %, а її якість суттєво впливає на якість пива. У пивоварному процесі воду використовують для приготування солоду і пивного сусла, промивки дріжджів, миття устаткування і т.д. Цікавим фактом є те, що пиво одного й того ж найменування на різних заводах може бути різним, а це зумовлено тим, що солі води вступають у реакції з речовинами солоду, хмелю і впливають на склад сусла.

Процес пивоваріння складається з таких основних стадій: 1) виробництво солоду і хмелю; 2) одержання пивного сусла; 3) зброджування сусла пивними дріжджами; 4) доброджування і витримка; 5) фільтрація і розлив.

У ході дослідження ми встановили, що на побудову обліку витрат на підприємствах пивоварної промисловості впливають специфічні особливості даної галузі, до яких ми віднесемо такі як:

- складність та довготривалість технологічного процесу виготовлення пива, цехова структура управління і масовий характер випуску продукції;
- послідовна обробки сировини, яка проходить через декілька переділів;
- виробництво порівняно вузькоасортиментної продукції (бочкове і пляшкове пиво);
- комплексна переробка та необхідність обліку руху солоду та ячменю за фізичною вагою та в перерахунку у суху речовину;
- наявність незавершеного виробництва, в собівартості якого значну питому вагу займають прямі витрати.

Враховуючи технологічні особливості пивоварної промисловості доцільно внести таку пропозицію: на пивоварних заводах необхідно обліковувати витрати кожного цеху та обов'язково вести облік постійних і змінних виробничих витрат в розрізі таких центрів витрат (рис.1).

На нашу думку, такі рекомендації щодо уточнення системи центрів постійних та змінних витрат на пивзаводах забезпечать планомірний процес калькулювання собівартості пива та виявлення резервів її зменшення.

Взаємозв'язок центрів обліку витрат і конкретних груп статей витрат аналітичного обліку пивоварної промисловості можна представити таким чином (табл.1).

Вважаємо, що використання наведеної класифікації статей обліку витрат створить умови підприємствам пивоварної галузі щодо проведення детального аналізу формування виробничої собівартості продукції; удосконалить методику розподілу загальновиробничих витрат; сприятиме розрахунку виробничих витрат по кожному виду продукції; дозволить про-

аналізувати ефективність використання матеріальних і грошових ресурсів і т.д.

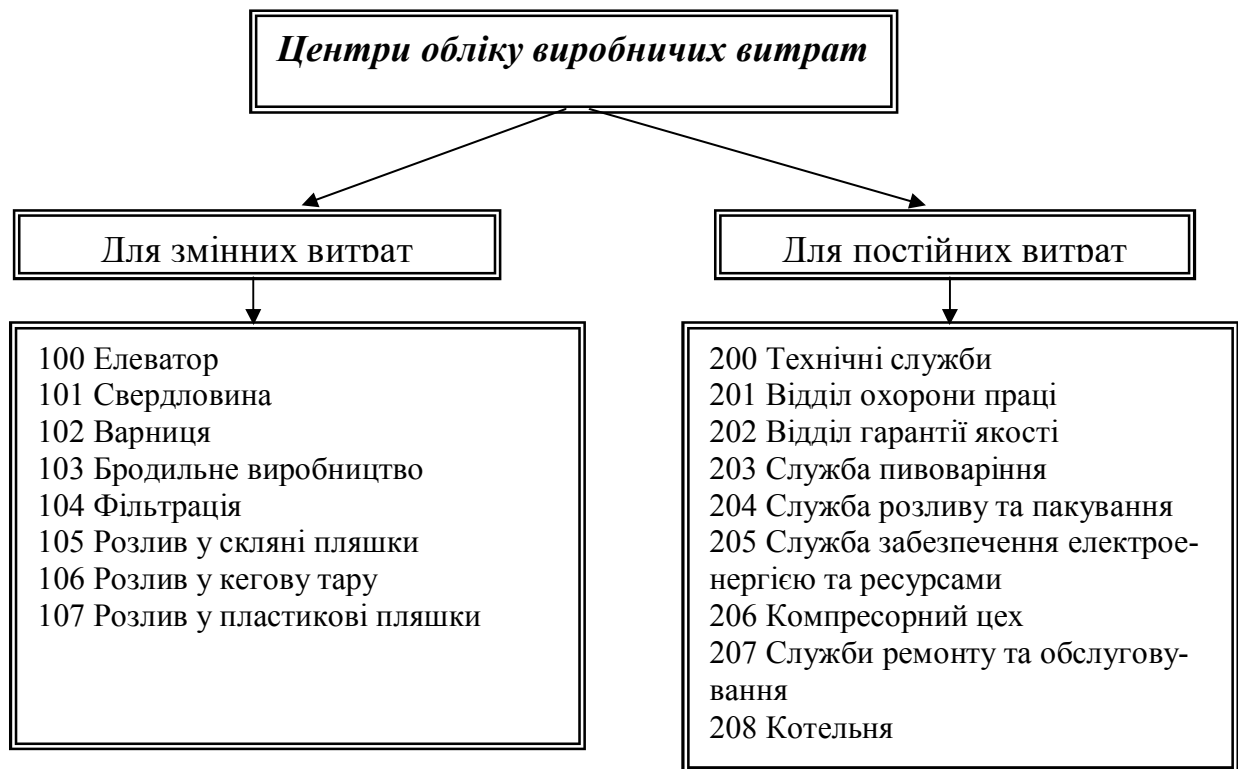

Рис. 1 Центри обліку виробничих витрат для підприємств пивоваріння

Таблиця 1

Взаємозв'язок груп рахунків аналітичного обліку виробничих витрат і центрів витрат на підприємствах пивоварної промисловості

Групи рахунків аналітичного обліку виробничих витрат	Номер центру витрат
Використання сировини та матеріалів, запчастин	100-107; 200-208
Використання кондиційних матеріалів	103-106; 200-208
Використання води технологічної	100-107; 200-208
Використання газу	100-107
Використання теплоенергії (пари)	100-106
Використання електроенергії	100-107; 200-208
Обслуговування технологічних стоків	100-106
Бій пляшки у виробництві	103
Витрати у виробництві нормативні	100-107
Витрати у виробництві понаднормативні	100-107
Лабораторні аналізи продукції	202
Поточний ремонт обладнання	100-107, 200, 207
Обслуговування виробничого обладнання	100-107, 200, 207

Витрати на оплату праці та відрахування на соціальні заходи	100-107; 200-208
Дезинфекція	200, 202
Охорона праці	201
Утримання виробничих приміщень	200
Послуги зв'язку	205
Податок на воду	205
Податок на забруднення навколишнього середовища	205
Податок на землю	205
Інші виробничі витрати	100-107; 200-208

Такий детальний аналітичний облік процесу пивоваріння поліпшить якість бюджетування та стратегічного планування на підприємстві і забезпечить правильність прогнозів стосовно фінансові результати діяльності на перспективу.

Слід зазначити, що в системі обліку матеріальних витрат пивоварних підприємств в центрі уваги є питання оцінки сировини і матеріалів. На нашу думку, найдоцільнішою оцінкою матеріалів на пивзаводах є їх оцінка за нормативною чи стандартною вартістю, яка передбачає наперед встановлення стандарту нормативної вартості кожного найменування товару. Такий стандарт включає цільові витрати, заплановані на початку звітного періоду, відображаючи вартість майбутніх закупівель матеріальних ресурсів. При цьому нормативна (стандартна) ціна, яка використовується протягом певного періоду як поточна облікова, розраховується на кожен вид і групу сировини і матеріалів.

Ми вважаємо, що стосовно формування витрат на оплату праці для достовірного обчислення собівартості продукції важливим моментом стає правильність поділу витрат на оплату праці залежно від способу віднесення до конкретного об'єкту витрат, а саме: облік витрат на основну заробітну плату; облік витрат на додаткову заробітну плату; облік нарахувань та утримань із заробітної плати; облік інших витрат на оплату праці.

Крім того, ринкові відносини та зміни в економіці вимагають розробки нових заходів щодо удосконалення системи оплати праці. На основі дослідження, ми прийшли до висновку, що запровадження погодинної оплати праці є найбільш доцільною на підприємствах пивоваріння України. Ми виходили з того, що основним критерієм ефективності пивоварного виробництва є вимога якості продукції при певній її кількості.

В подальшому доцільно охарактеризувати проблемні аспекти щодо формування в системі виробничого обліку інформації про загальновиробничі витрати, до яких віднесемо наступні:

1. Встановлення критерію, згідно з яким формується склад загальновиробничих витрат і визначається їх номенклатура відповідно. Характер-

но, що сам склад статей цих витрат регулюється в укрупненому виді на нормативному рівні, а з детальним описом статей - на методичному.

2. Статті, які формують величину загальновиробничих витрат різні за економічним змістом і за їх роллю у виробничому процесі, що значно ускладнює їх облік.

3. При формуванні статей загальновиробничих витрат обов'язково слід враховувати їх змінну і постійну частини. ПСБО 16 зобов'язує підприємства розділяти такі витрати на постійні і змінні, при цьому орієнтуватися на розрахунок виробничої собівартості за неповними витратами (а саме за прямими витратами). Ті витрати, що прямо непов'язані із виробництвом, слід включати до витрат періоду, в якому вони були понесені.

4. Загальновиробничі витрати плануються та обліковуються у більшості випадків в цілому по підприємству, що є суттєвим недоліком. На нашу думку, такі витрати доцільно обліковувати у розрізі переділів технологічного процесу за місцями їх виникнення (цехи, дільниці), однорідному устаткуванню, автоматизованих і поточних лініях та ін. Такий підхід підвищить ефективність виявлення та зниження витрат на виробництво продукції, що в подальшому допоможе виявляти резерви їх економії відповідно.

5. Витрати на утримання та експлуатацію машин й обладнання згідно ПСБО 16 "Витрати", включаються до складу загальновиробничих витрат. У свою чергу, Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості передбачають відокремлення витрат на утримання та експлуатацію обладнання в окрему калькуляційну статтю з аналогічною назвою «Витрати на утримання та експлуатацію машин та обладнання». Щодо обліку цих витрат, то на нашу думку, його доцільно і надалі вести відокремлено, відштовхуючись з наступного: 1) витрати на утримання та експлуатацію машин і обладнання відрізняються від загальновиробничих витрат за економічним змістом і цільовим призначенням; 2) вплив технічного прогресу, впровадження комплексної автоматизації та механізація виробництва запезпечують ріст величини таких витрат і збільшення їх питомої ваги у собівартості виробленої продукції.